

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/15/15/98

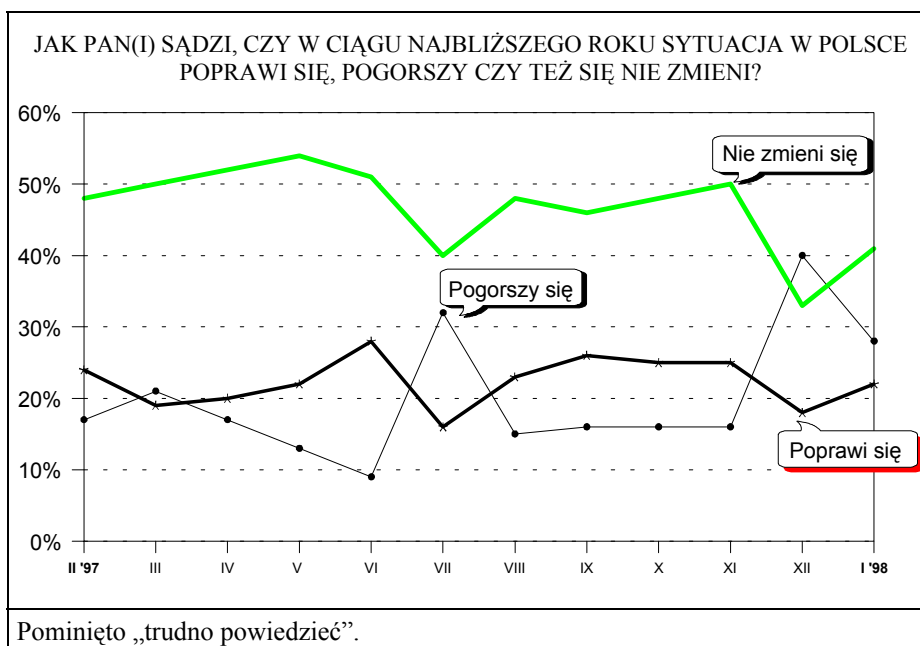
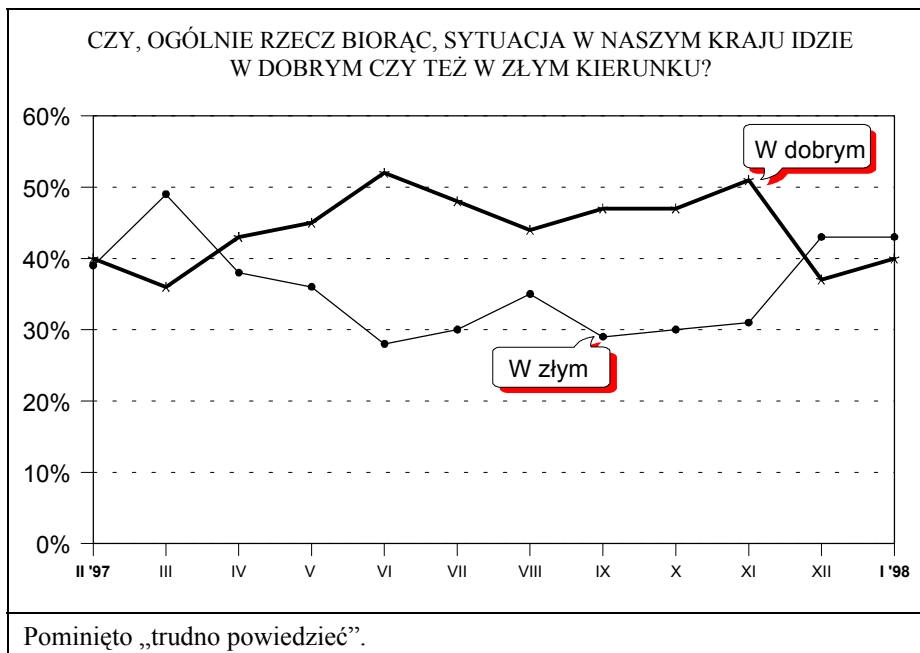
NASTROJE SPOŁECZNE NA POCZĄTKU ROKU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

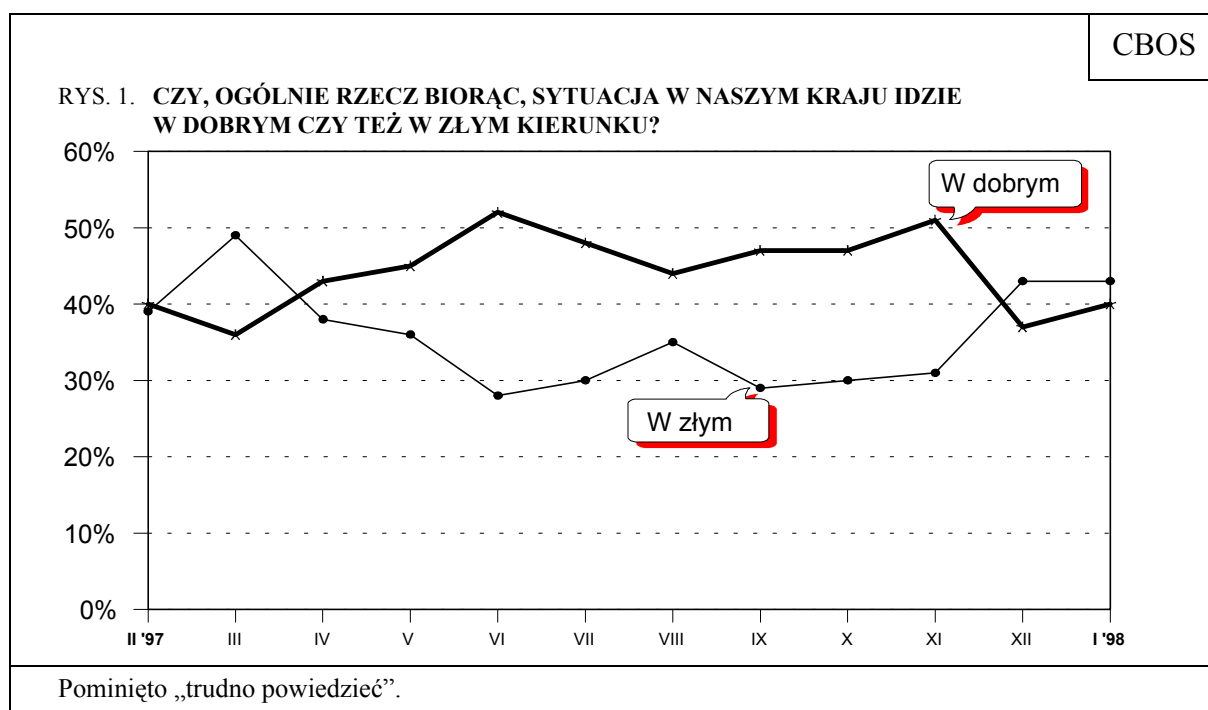
- Po grudniowym załamaniu się nastrojów społecznych, styczeń przyniósł pewne oznaki ich poprawy.

Po drastycznym wręcz spadku nastrojów społecznych w końcu ubiegłego roku, styczeń¹ przyniósł pewne oznaki poprawy. Widoczne są one jednak nie tyle w ocenach sytuacji bieżącej, które nadal są krytyczne, ile w nieco bardziej optymistycznych przewidywaniach najbliższej przyszłości.

OCENY

W stosunku do grudnia ogólne oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju minimalnie się poprawiły - o 3 punkty procentowe wzrosła liczba optymistów w tym względzie. Jest to jednak wzrost na pograniczu istotności statystycznej, a ponadto nastąpił kosztem osób nie mających zdania, natomiast liczba pesymistów pozostała bez zmian. Nadal więc, drugi z kolei miesiąc, pesymiści (43%) przeważają nad optymistami (40%). Pomijając grudniowe załamanie się nastrojów, ostatni raz taka sytuacja miała miejsce w marcu '97.

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (92) zrealizowano w dniach 16-20 stycznia '98 na 1153-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Optymistyczne bądź pesymistyczne postrzeganie rozwoju sytuacji w Polsce jest dość silnie uzależnione od położenia społecznego i sytuacji materialnej badanych. Jest to w zasadzie stała zależność - z mniejszymi lub większymi odchyleniami powtarza się systematycznie w naszych comiesięcznych sondażach². W styczniu br. przejawia się ona w ten sposób, że oceny pozytywne zdecydowanie przeważają nad negatywnymi wśród badanych z wyższym i średnim wykształceniem, przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla oraz prywatnych przedsiębiorców. W pozostałych kategoriach wykształcenia oraz wśród rolników i robotników niewykwalifikowanych sytuacja jest odwrotna. Pesymistów jest również zdecydowanie więcej wśród biernych zawodowo, z wyjątkiem uczniów i studentów.

Pesymizm zdecydowanie przeważa także wśród badanych osiągających najniższe dochody na osobę, natomiast w grupach uzyskujących średnie i wysokie dochody dominuje optymizm.

Czynnikami różnicującymi opinie o kierunku rozwoju sytuacji w kraju są również wiek i miejsce zamieszkania. Optymizm przeważa wśród osób młodych (poniżej 35 roku życia), a także mieszkańców wielkich miast. Wśród ludności miast małych i średnich zdania na temat rozwoju sytuacji w Polsce są podzielone, z tym że w małych ośrodkach jest niewielka przewaga pesymistów, w średnich zaś - optymistów. Natomiast mieszkańcy wsi zdecydowanie źle oceniają sytuację w naszym kraju.

Ocena rozwoju sytuacji w Polsce zależy także od poglądów politycznych i sympatii partyjnych respondentów. Przedstawimy więc oceny sytuacji w kraju wśród zwolenników poszczególnych partii i ugrupowań. Z jednej strony, co zrozumiałe, nie bez wpływu na nie pozostaje fakt, czy popierane przez daną osobę ugrupowanie uczestniczy w rządzie czy też jest w opozycji. Z drugiej - zarówno dla partii rządzących, jak i opozycyjnych informacja o „temperaturze” nastrojów w ich elektoratach powinna mieć istotne znaczenie.

² Por. komunikat CBOS „Nastroje społeczne w grudniu”, grudzień '97 i poprzednie komunikaty na temat nastrojów.

Tabela 1

w procentach

Elektoraty ³ partii i ugrupowań politycznych	Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju								
	dobra			zła			Trudno powiedzieć		
	XI '97	XII '97	I '98	XI '97	XII '97	I '98	XI '97	XII '97	I '98
UP*	66	52	40	14	35	38	20	13	22
UW	73	61	64	11	26	23	16	13	13
AWS	58	49	53	25	30	28	17	21	19
SLD	39	29	39	37	57	48	24	14	13
PSL	36	21	21	37	56	66	27	23	13
Nie głosujący	45	27	29	36	49	51	19	24	20

* Do danych dotyczących tego elektoratu należy podchodzić ostrożnie ze względu na jego niewielką liczebność w badanej próbie.

Wyniki są dość zaskakujące. Wprawdzie zwolennicy ugrupowań wchodzących w skład koalicji rządzącej znacznie lepiej niż wyborcy pozostałych partii oceniają rozwój sytuacji w kraju, jednak w porównaniu z grudniem wyraźną poprawę nastrojów odnotowaliśmy tylko w elektoracie SLD. Wśród wyborców tego ugrupowania odsetek optymistów wzrósł o 10 punktów i powrócił do stanu z listopada '97. Z kolei w elektoracie drugiej partii opozycyjnej - PSL nastroje uległy dalszemu pogorszeniu. Znaczna liczba tych spośród zwolenników tego stronnictwa, którzy w grudniu nie mieli wyrobionego zdania na temat rozwoju sytuacji w kraju, zasilila szeregi pesymistów.

W elektoratach partii rządzących natomiast wzrost optymizmu jest niewielki, na pograniczu istotności statystycznej. W zasadzie bez zmian pozostały nastroje tych, którzy nie brali udziału w ostatnich wyborach parlamentarnych.

Niemal nie zmieniły się natomiast oceny szczegółowe - sytuacji politycznej, gospodarczej i zakładu pracy respondenta. Niewielkie procentowe wahania tych wskaźników mieszczą się w granicach błędu statystycznego. Trzeba też zwrócić uwagę, iż w grudniu oceny te pogorszyły się w stosunkowo niewielkim stopniu.

³ Określone na podstawie deklaracji badanych, na którą partię głosowali oni w ostatnich wyborach do Sejmu.

Tabela 2 w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	'97											'98
- dobra	12	11	12	15	20	19	13	17	19	19	17	19
- ani dobra, ani zła	44	41	43	44	42	42	42	48	43	48	42	44
- zła	31	36	32	30	22	23	31	20	20	20	26	26
Trudno powiedzieć	13	12	13	11	16	16	14	15	18	13	15	11

Tabela 3 w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	'97											'98
- dobra	19	17	17	20	23	25	21	24	24	20	18	19
- ani dobra, ani zła	42	38	40	40	40	38	40	40	41	41	38	40
- zła	32	39	37	32	29	30	32	29	28	31	36	34
Trudno powiedzieć	7	6	7	8	8	7	7	7	7	7	7	7

Tabela 4 w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	
	'97											'98	
	N=	580	613	641	616	559	610	1212	610	620	612	546	576
- dobra		43	37	38	37	39	41	42	41	42	38	34	36
- ani dobra, ani zła		27	28	29	28	31	31	29	30	27	28	31	32
- zła		29	33	32	33	27	25	26	27	29	31	32	30
Trudno powiedzieć		1	2	2	2	3	3	3	2	1	2	2	3

Mimo że ocena rozwoju sytuacji w kraju zależy m. in. od położenia materialnego ankietowanych, grudniowemu załamaniu nastrojów nie towarzyszyło odczuwalne pogorszenie sytuacji własnej badanych i ich rodzin. Oceny ogólnych warunków życia oraz kondycji materialnej gospodarstw domowych są od pewnego czasu stabilne - na relatywnie wysokim poziomie - i nie zmieniły się w sposób istotny także w styczniu.

Tabela 5 w procentach

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	'97											
– dobrze	26	26	30	28	27	32	27	28	27	26	25	27
– ani dobrze, ani źle	53	53	52	53	55	51	55	53	52	53	55	53
– źle	21	20	18	19	17	16	18	19	21	21	20	20
Trudno powiedzieć	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0

Tabela 6 w procentach

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	'97											
– dobre	24	24	28	27	24	28	26	28	22	24	26	25
– ani dobre, ani złe	50	49	45	47	50	49	51	45	50	46	46	49
– złe	27	27	27	26	25	23	23	27	28	30	28	26

Trzeba dodać, że ogólny poziom życia swój i swojej rodziny negatywnie oceniają przede wszystkim renciści (41%) i bezrobotni (39%), a także robotnicy niewykwalifikowani (31%). Oceny złe występują tym rzadziej, im wyższy jest poziom wykształcenia badanych. Liczba tych, którzy deklarują, że im i ich rodzinom „żyje się źle” (lub nawet „bardzo źle”) wynosi 30% wśród osób z wykształceniem podstawowym i 6% wśród badanych z wykształceniem wyższym.

PROGNOZY

Grudniowy spadek nastrojów wyrażał się najsilniej w gwałtownym wzroście pesymizmu co do przewidywań na najbliższy rok. W styczniu natomiast prognozy nieznacznie się poprawiły.

Tabela 7 w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	'97											
Poprawi się	24	19	20	22	28	16	23	26	25	25	18	22
Nie zmieni się	48	50	52	54	51	40	48	46	48	50	33	41
Pogorszy się	17	21	17	13	9	32	15	16	16	16	40	28
Trudno powiedzieć	11	10	11	11	12	12	14	13	11	9	9	9

Wzrosła liczba badanych oczekujących poprawy sytuacji ogólnej kraju, nie osiągnęła ona jednak poziomu z jesieni '97. W stosunku do poprzedniego miesiąca bardzo wyraźnie zmalała liczba osób spodziewających się pogorszenia sytuacji w Polsce. Mimo to ciągle jeszcze pesymistów jest znacznie więcej niż w ubiegłym roku (nie licząc badania lipcowego, kiedy powódź wywołała silne obawy o przyszłość).

Charakterystyczne, że w prognozach rozwoju sytuacji w ciągu najbliższego roku zróżnicowania opinii w zależności od położenia społecznego badanych są mniejsze niż w przypadku ocen sytuacji aktualnej. Uwidaczniają się one bardziej wśród osób spodziewających się pogorszenia sytuacji w Polsce niż oczekujących jej poprawy.

Bardzo wyraziście natomiast opinie w tym względzie różnicuje sytuacja materialna badanych (nie tyle w wymiarze dochodów na jedną osobę, ile subiektywnej oceny własnych warunków materialnych) oraz poglądy polityczne. Ankietowani identyfikujący się z prawicą cechują się większym optymizmem niż wszyscy pozostali, a więc zarówno deklarujący poglądy lewicowe, centrowe, jak i nieokreślone. Gdy jednak weźmiemy pod uwagę opcje partyjne badanych, to okaże się, że wyłom w tej prawidłowości czynią zwolennicy Unii Pracy. Poglądy tego elektoratu są bowiem silnie spolaryzowane.

Tabela 8

w procentach

Elektoraty ⁴ partii i ugrupowań politycznych	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce:			
	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć
UP	29	29	39	3
UW	36	44	10	10
AWS	36	36	20	8
SLD	15	40	36	9
PSL	17	33	38	12
Nie głosujący	15	45	31	9

V Cramera= 0,179

Ze względu na odsetek optymistów elektorat Unii Pracy jest bliższy partiom koalicji rządzącej, jeśli zaś chodzi o liczbę pesymistów, to dorównuje zwolennikom partii opozycyjnych.

⁴ Por. przypis 3.

Obecnie nieco mniej osób niż w grudniu spodziewa się pogorszenia sytuacji politycznej w ciągu najbliższego roku, więcej zaś sądzi, że pozostanie ona bez zmian.

Tabela 9 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	'97											
– poprawi się	20	20	23	20	23	22	20	28	25	28	22	23
– nie zmieni się	48	48	47	51	47	42	46	35	43	41	41	44
– pogorszy się	14	13	12	11	8	12	11	16	13	17	21	17
Trudno powiedzieć	18	19	19	18	22	24	23	21	20	14	16	16

Wyraźniejszy, choć też niezbyt duży, przyrost optymizmu notujemy natomiast w przewidywaniach dotyczących rozwoju gospodarki kraju w najbliższej przyszłości. Ciągłe jednak poziom pesymizmu w tym względzie jest wyższy niż w ciągu całego ubiegłego roku (z wyjątkiem lipca).

Tabela 10 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	'97											
– poprawi się	27	24	28	26	31	23	27	29	30	33	24	27
– nie zmieni się	47	48	48	52	45	36	43	41	44	42	38	38
– pogorszy się	13	14	11	8	8	26	14	13	12	13	25	21
Trudno powiedzieć	13	14	13	14	16	15	17	17	15	12	13	14

W stosunku do grudnia więcej badanych przewiduje poprawę kondycji swoich zakładów pracy. Należy jednocześnie pamiętać, że w ubiegłym miesiącu badani oceniając perspektywy na przyszłość swoich zakładów pracy nie ulegli pesymizmowi, tak więc obecne wskaźniki są na relatywnie wysokim poziomie, najwyższym od lutego '97.

Tabela 11

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	'97											
N=	579	615	644	616	558	616	1223	611	623	612	539	571
– poprawi się	30	24	27	23	23	22	26	27	25	25	24	29
– pozostanie bez zmian	43	49	50	52	48	53	49	48	51	52	45	39
– pogorszy się	17	17	16	17	15	13	12	13	14	15	19	19
Trudno powiedzieć	11	10	7	9	13	12	13	13	11	8	12	14

Znacząco zmalały obawy przed pogorszeniem się warunków życia badanych i ich rodzin. Miesiąc temu obawiała się tego jedna trzecia respondentów, obecnie - niespełna jedna czwarta. Jest to jednak nadal poziom obaw nie notowany od ponad dwóch lat.

Tabela 12

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinnie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	'97											
– lepiej	23	21	22	22	22	22	22	25	23	24	18	22
– tak samo	48	50	51	51	48	48	52	42	45	48	39	43
– gorzej	16	16	15	15	14	15	12	13	14	17	32	23
Trudno powiedzieć	13	13	13	12	15	15	14	19	19	11	11	12

Trudno jednoznacznie wskazać środowiska, w których obawy przed pogorszeniem się standardu życia są mniejsze, a w których większe. Wyjątek stanowią prywatni przedsiębiorcy, którzy wyróżniają się spośród innych grup zarówno największym odsetkiem spodziewających się poprawy, jak i najmniejszym odsetkiem obawiających się pogorszenia.

Można przypuszczać, że w innych grupach dużą rolę w tym względzie odgrywają czynniki natury subiektywnej, a nie obiektywne kryteria położenia społecznego. Za takim przypuszczeniem może przemawiać fakt, że częstość występowania obaw przed pogorszeniem swojego standardu życia najbardziej wyraziście różnicuje subiektywna ocena własnych warunków materialnych. Wśród badanych określających swoją sytuację materialną jako złą co trzeci obawia się pogorszenia warunków życia w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy, a tylko co piąty spodziewa się poprawy. Wśród tych, którzy swoją obecną sytuację oceniają jako średnią („ani dobra, ani zła”), obawy takie żywi co czwarty badany. Natomiast

wśród osób zadowolonych ze swojej sytuacji materialnej tylko co dziesiąty sądzi, że za rok jemu i jego rodzinie będzie żyło się gorzej niż obecnie, co trzeci zaś - że lepiej. Równocześnie ta bardzo wyraźna zależność nie przekłada się na dochody rodziny. Trzeba jeszcze dodać, że najmniej obaw przed pogorszeniem się swojego standardu życia wyraża młodzież.

★

★

★

Gwałtowny spadek nastrojów, jaki nastąpił w grudniu - zapewne pod wpływem zapowiadanych podwyżek cen, został zahamowany, niemniej trudno mówić o ich poprawie. Nadal nastroje społeczne są relatywnie złe, mimo że badani nie odczuli jeszcze pogorszenia warunków życia wskutek wprowadzanych podwyżek. Obawa przed pogorszeniem się standardu życia znacznie zmalała, jednak nadal utrzymuje się na stosunkowo wysokim, od dawna nie notowanym, poziomie.

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	43	18	1153
Płeć				
Meżczyźni	44	41	15	546
Kobiety	35	45	20	607
Wiek				
do 24 lat	49	36	15	160
25-34	46	39	15	205
35-44	39	46	15	247
45-54	38	47	15	215
55-64	40	36	24	142
65 lat i więcej	26	51	23	184
Miejsce zamieszkania				
Wieś	29	50	21	427
Miasto do 20 tys.	41	46	13	140
od 21 do 100 tys.	45	40	16	229
101-500 tys.	47	34	19	208
501 tys. i więcej mieszk.	51	37	12	149
Region				
Północny	44	40	15	136
Zachodni	39	48	13	122
Środkowozachodni	35	43	22	175
Środkowy	46	38	16	210
Wschodni	37	54	9	125
Południowo-wschodni	33	46	21	185
Południowo-zachodni	42	37	22	200
Wykształcenie				
Podstawowe	30	49	20	372
Zasadnicze zawodowe	32	50	19	321
Średnie	49	36	15	368
Wyższe	66	23	11	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	70	23	6	70
Prac. umysł. niż. szczebla	49	29	21	98
Pracownicy fiz. - umysł.	49	42	9	76
Robotnicy wykwalifikowani	47	39	14	138
Robotnicy niewykwalifik.	20	60	20	52
Rolnicy	19	64	17	59
Prywatni przedsiębiorcy	51	32	18	65
Bierni zawodowo				
Renciści	32	49	19	138
Emeryci	31	45	24	217
Uczniowie i studenci	68	25	7	64
Bezrobotni	28	58	14	107
Gospodynie domowe i inni	26	46	28	68
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	47	37	16	114
Sektor państwowy	39	43	18	107
Sektor prywatny	54	35	11	287
Spółdzielczość	39	35	26	26
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	23	60	17	194
201 - 325	30	51	18	235
326 - 449	45	35	19	213
450 - 599	54	31	15	164
Powyżej 599 zł	58	30	12	184
Ocena własnych war. mater.				
Złe	23	59	17	304
Średnie	39	42	19	566
Dobre	59	26	15	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	36	34	51
Raz w tygodniu	38	45	17	572
Kilka razy w miesiącu	38	42	20	152
Kilka razy w roku	44	40	16	266
W ogóle nie uczestniczy	43	46	11	109
Poglądy polityczne				
Lewica	40	46	14	279
Centrum	34	45	21	343
Prawica	58	28	14	321
Trudno powiedzieć	21	58	21	207

Tabela 2. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

(%)

	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	53	20	0	1151
Płeć					
Mężczyźni	30	49	21	0	544
Kobiety	24	56	20	0	607
Wiek					
do 24 lat	43	46	10	1	160
25-34	34	49	18	0	205
35-44	25	56	19	0	247
45-54	20	53	27	0	215
55-64	18	56	25	0	141
65 lat i więcej	20	57	23	0	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	59	25	0	426
Miasto do 20 tys.	28	46	25	1	140
od 21 do 100 tys.	28	55	17	0	229
101-500 tys.	32	53	15	0	206
501 tys.i więcej mieszk.	45	37	18	0	149
Region					
Północny	26	57	17	1	134
Zachodni	20	53	27	0	122
Środkowo-zachodni	30	47	23	0	175
Środkowy	28	52	20	0	210
Wschodni	21	60	19	0	125
Południowo-wschodni	25	53	22	0	184
Południowo-zachodni	32	51	17	0	200
Wykształcenie					
Podstawowe	16	54	30	0	371
Zasadnicze zawodowe	19	59	22	0	321
Średnie	37	50	12	0	368
Wyższe	55	39	6	0	91
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	64	34	1	0	70
Prac.umysł.niż.szczebla	39	55	6	0	98
Pracownicy fiz.- umysł.	35	56	9	0	76
Robotnicy wykwalifikowani	24	58	18	0	138
Robotnicy niewykwalifik.	5	64	31	0	52
Rolnicy	5	69	26	0	59
Prywatni przedsiębiorcy	41	52	7	0	65
Bierni zawodowo					
Renciści	16	44	41	0	137
Emeryci	20	59	20	0	216
Uczniowie i studenci	54	34	10	1	64
Bezrobotni	14	47	39	0	107
Gospodynie domowe i inni	24	58	19	0	68
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	33	53	15	0	114
Sektor państwowy	27	58	14	0	107
Sektor prywatny	38	52	10	0	287
Spółdzielczość	13	66	21	0	26
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	6	52	41	0	194
201 - 325	19	59	22	0	234
326 - 449	23	64	13	0	213
450 - 599	30	56	14	0	162
Powyżej 599 zł	54	38	9	0	184
Ocena własnych war. mater.					
Źle	5	36	59	0	303
Średnie	13	78	10	0	565
Dobre	79	21	1	0	282
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	53	24	0	51
Raz w tygodniu	28	55	17	0	570
Kilka razy w miesiącu	21	56	23	0	152
Kilka razy w roku	21	52	27	0	266
W ogóle nie uczestniczy	45	38	16	1	109
Poglądy polityczne					
Lewica	27	52	21	0	279
Centrum	25	55	20	0	343
Prawica	36	51	13	0	319
Trudno powiedzieć	15	54	30	1	207

Tabela 3. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	41	28	9	1153
Płeć					
Mężczyźni	22	42	29	6	546
Kobiety	22	40	28	11	607
Wiek					
do 24 lat	29	50	15	5	160
25-34	23	44	22	11	205
35-44	21	37	36	5	247
45-54	16	46	35	3	215
55-64	23	33	31	13	142
65 lat i więcej	22	33	27	17	184
Miejsce zamieszkania					
Wieś	17	44	26	13	427
Miasto do 20 tys.	22	42	28	7	140
od 21 do 100 tys.	24	37	31	8	229
101-500 tys.	27	37	31	5	208
501 tys. i więcej mieszk.	27	42	26	5	149
Region					
Północny	23	37	38	2	136
Zachodni	18	38	36	8	122
Środkowozachodni	17	51	24	9	175
Środkowy	31	36	26	8	210
Wschodni	19	38	34	9	125
Południowo-wschodni	17	49	20	14	185
Południowo-zachodni	27	36	28	10	200
Wykształcenie					
Podstawowe	19	39	27	15	372
Zasadnicze zawodowe	22	39	32	7	321
Średnie	25	45	25	5	368
Wyższe	24	37	35	4	92
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	27	46	25	3	70
Prac. umysł. niż. szczebla	27	47	20	5	98
Pracownicy fiz.-umysł.	28	42	25	5	76
Robotnicy wykwalifikowani	19	41	36	4	138
Robotnicy niewykwalifik.	13	57	28	2	52
Rolnicy	8	42	33	17	59
Prywatni przedsiębiorcy	20	47	23	9	65
Bierni zawodowo					
Renciści	20	35	31	15	138
Emeryci	23	31	29	16	217
Uczniowie i studenci	37	41	15	6	64
Bezrobotni	21	40	34	6	107
Gospodynie domowe i inni	17	48	30	4	68
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	22	46	28	3	114
Sektor państwowy	24	37	34	5	107
Sektor prywatny	24	45	25	6	287
Spółdzielczość	19	50	31	0	26
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	19	33	34	14	194
201 - 325	22	41	31	6	235
326 - 449	20	45	24	10	213
450 - 599	29	41	27	4	164
Powyżej 599 zł	29	44	23	5	184
Ocena własnych war. mater.					
Złe	12	35	44	9	304
Średnie	23	42	25	10	566
Dobre	31	45	18	6	282
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	27	34	28	11	51
Raz w tygodniu	22	41	27	10	572
Kilka razy w miesiącu	20	42	30	7	152
Kilka razy w roku	20	41	31	8	266
W ogóle nie uczestniczy	27	38	30	5	109
Poglądy polityczne					
Lewica	18	46	33	3	279
Centrum	15	43	33	9	343
Prawica	39	37	19	5	321
Trudno powiedzieć	14	36	28	23	207

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:
(%)

	lepiej niż obecnie	tak samo jak obecnie	gorzej niż obecnie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	43	23	11	1153
Płeć					
Mężczyźni	28	39	22	11	546
Kobiety	17	47	24	12	607
Wiek					
do 24 lat	28	50	8	14	160
25-34	32	41	20	8	205
35-44	26	44	19	11	247
45-54	16	43	35	5	215
55-64	15	43	22	19	142
65 lat i więcej	15	38	32	15	184
Miejsce zamieszkania					
Wieś	18	45	21	16	427
Miasto do 20 tys.	24	48	22	7	140
od 21 do 100 tys.	24	45	22	9	229
101-500 tys.	28	35	26	12	208
501 tys.i więcej mieszk.	21	43	30	6	149
Region					
Północny	19	46	24	12	136
Zachodni	30	36	26	8	122
Środkowo-zachodni	21	38	22	18	175
Środkowy	18	44	27	11	210
Wschodni	21	41	23	16	125
Południowo-wschodni	19	51	23	7	185
Południowo-zachodni	29	44	18	9	200
Wykształcenie					
Podstawowe	15	43	27	15	372
Zasadnicze zawodowe	19	46	22	13	321
Średnie	31	41	20	9	368
Wyższe	27	46	25	2	92
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	27	47	24	2	70
Prac.umysł.niż.szczebła	22	44	24	10	98
Pracownicy fiz.- umysł.	45	37	14	5	76
Robotnicy wykwalifikowani	21	51	22	6	138
Robotnicy niewykwalifik.	19	49	16	16	52
Rolnicy	10	43	25	22	59
Prywatni przedsiębiorcy	40	44	9	7	65
Bierni zawodowo					
Renciści	13	35	37	14	138
Emeryci	15	42	28	15	217
Uczniowie i studenci	29	51	10	10	64
Bezrobotni	24	41	22	13	107
Gospodynie domowe i inni	20	42	22	16	68
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	16	50	27	7	114
Sektor państwowy	22	45	24	8	107
Sektor prywatny	34	43	14	10	287
Spółdzielczość	25	23	34	18	26
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	20	39	25	15	194
201 - 325	17	47	25	11	235
326 - 449	26	44	21	10	213
450 - 599	21	42	24	14	164
Powyżej 599 zł	28	43	19	10	184
Ocena własnych war. mater.					
Złe	18	33	34	14	304
Średnie	19	44	24	12	566
Dobre	32	51	10	7	282
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	51	26	5	51
Raz w tygodniu	20	47	22	11	572
Kilka razy w miesiącu	17	46	21	16	152
Kilka razy w roku	28	34	25	12	266
W ogóle nie uczestniczy	27	39	23	11	109
Poglądy polityczne					
Lewica	19	47	26	8	279
Centrum	15	48	26	10	343
Prawica	34	43	14	9	321
Trudno powiedzieć	20	30	28	21	207